

'ผู้สูงอายุ' ตกงานหลายแสน หมดแรง อย่าหมดหวัง มีทางออก

ภาพพนักงานกอดคอร้องไห้เพราะถูกเลิกจ้างกะทันหัน เกิดขึ้นจนชินตาในสถานการณ์โควิด-19 ระบาด ถูกเผยแพร่ในโลกโซเชียลมีเดีย มีผู้คนต่างเข้าไปแสดงความเห็นออกเห็นใจ และชี้ช่องทางโอกาสมากมาย แต่รู้หรือไม่ว่าในสถานการณ์เดียวกัน ก็มีแรงงานกลุ่มหนึ่งที่ตกงานอย่างเฉียบพลัน ตกงานเป็นกลุ่มแรกด้วยซ้ำ และไม่มีใครเข้าไปแสดงความเห็นออกเห็นใจ หมดโอกาสไปต่อ เพราะส่วนใหญ่มีทักษะที่จำกัด และเล่นโซเชียลมีเดียไม่เป็น

นั่นคือ "กลุ่มแรงงานสูงวัย" ซึ่งในสถานการณ์โควิด-19 ระบาด ตกงานไปแล้ว 1.8 แสนคน และกำลังจะตกงานอีก 4 แสนกว่าคน! ใจความสำคัญในงานเสวนาระดมความเห็น "โควิด-19 : ผลกระทบต่อการจ้างงานผู้สูงอายุ และการเตรียมพร้อมผู้สูงอายอย่างสมบูรณ์" จัดโดย สำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ (สสส.) ร่วมกับ มูลนิธิสถาบันวิจัยและพัฒนาผู้สูงอายุไทย (มส.ผส.) และสำนักงานการวิจัยแห่งชาติ (วช.) ณ โรงแรมแมนดาริน ถนนพระราม 4 กรุงเทพฯ

ดร.ณริฎิ พิศลยบุตร นักวิชาการอาวุโส สถาบันวิจัยเพื่อการพัฒนาประเทศไทย

(ทีดีอาร์ไอ) เผยว่า เดือนเมษายน 2563 ซึ่งเป็นช่วงพีคของโควิด-19 ระบาด นักท่องเที่ยวเข้าประเทศเริ่มเป็นศูนย์ครั้งแรก จากการประกาศล็อกดาวน์ ข้อมูลจากสำนักงานสถิติแห่งชาติ พบภาพรวมแรงงานต้องตกงานสูงถึง 6 แสนคน แต่ที่น่าห่วงจากนี้คือ มีแรงงาน 4.8 แสนคน ที่ตอนนี้ก็ยังไม่สามารถกลับมาทำงานได้ เช่น สจ๊วต แอร์โฮสเตส พนักงานต่างๆ ในโรงแรม ฯลฯ แม้ตอนนี้ยังมีตำแหน่งได้รับเงินเดือนอยู่ องค์กรยังไม่ปล่อย แต่ในอนาคตมีความเสี่ยงตกงานสูง เช่นเดียวกับแรงงานอีก 2.4 ล้านคน ที่ยังมีตำแหน่งอยู่ ไม่ได้รับเงินเดือน รอคัดครเรียกกลับไปทำงาน ก็มีความเสี่ยงสูงเช่นกัน

ทีดีอาร์ไอประมาณการภาพรวมแรงงาน 3 ล้านคน กำลังมีความเสี่ยงว่าจะต้องตกงานจากโควิด-19!

โพกัสที่แรงงานสูงอายุ 60 ปีขึ้นไป ดร.ณริฎิบอกได้ว่า ได้รับผลกระทบตั้งแต่การถูกลดชั่วโมงการทำงาน ถูกลดรายได้ และไม่ได้รับรายได้ โดยพบมีตกงานจากสถานการณ์โควิด-19 ระบาดไปแล้ว 1.8 แสนคน ส่วนใหญ่เป็นภาคบริการ-ท่องเที่ยว ขณะที่แรงงานสูงอายุอีก 4.8 แสนคน ที่ยังมีตำแหน่ง แต่ยังไม่ได้กลับไปทำงาน องค์กรยังไม่ปล่อย กำลัง

ดร.ณริฎิ พิศลยบุตร

เสี่ยงตกงาน

"สถานการณ์โควิด-19 ระบาด ยังไม่แน่ชัดว่าจะจบภายในปี 2564 หรือไม่ ท่ามกลางสถานการณ์ที่อาจรุนแรงขึ้น เสนอว่ารัฐต้องมีมาตรการช่วยเหลือแรงงานสูงอายุอย่างระมัดระวัง อยากให้ใช้งบฟื้นฟูและงบลงทุน 4 แสนล้าน จ้างงานผู้สูงอายุในชุมชน หรือทำให้ผู้สูง

อายุได้มีส่วนร่วมกับการจ้างงานให้ได้มากที่สุด เพราะกลไกที่มืออยู่อาจจะช้า หรือไม่เพียงพออย่างจืดจางเมตซึ่ง จับคู่ผู้สมัครงานกับบริษัทที่ภาครัฐกำลังทำอยู่ ถือว่าดีแต่อยากให้เห็น

ศ.ดร.วรเวศม์ สุวรรณระดา

แรงงานสูงอายุกลุ่มที่มีทักษะกลาง-ต่ำ ที่ไม่เก่งเรื่องการใช้อินเทอร์เน็ต และเดินทางไม่สะดวกด้วย เพราะผู้สูงอายุกลุ่มนี้หางานได้ยากกว่า เนื่องจากมีทักษะจำกัดกว่าแรงงานอายุน้อย หรือไม่ก็ส่งเสริมให้ทำอาชีพอิสระไปเลย”

ด้าน ศ.ดร.วรเวศม์ สุวรรณระดา อาจารย์ประจำคณะเศรษฐศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย เปิดอีกประเด็นน่าสนใจ “ผลสำรวจของ วิทยาลัยประชากรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย พบว่าผู้สูงอายุมีผลกระทบทางรายได้มาก ในสถานการณ์โควิด-19 ระบาด จากสถานการณ์ปกติ รายได้หลักของผู้สูงอายุส่วนใหญ่มาจากการทำงาน แต่จากสถานการณ์โควิด-19 พบว่ารายได้หลักมาจากเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุ ถือว่าผู้สูงอายุได้รับผลกระทบพอสมควร !!”

อาจารย์วรเวศม์เกริ่นข้อมูลประเทศไทยปัจจุบันมีผู้สูงอายุ 11-12 ล้านคน ในจำนวนดังกล่าวร้อยละ 40 เป็นผู้สูงอายุที่ยังทำงาน ส่วนใหญ่ประกอบธุรกิจส่วนตัว ส่วนใหญ่ทำงานด้านการเกษตร รองลงมา ทำงานด้านขายปลีก-ส่ง ซ่อมแซมต่างๆ การผลิต บริการ โรงแรม ขณะที่ร้อยละ 14-15 หรือประมาณ 5-6 แสนคน เป็นกลุ่มผู้สูงอายุทำงานเป็นลูกจ้าง ในสถานประกอบการเอกชน รัฐวิสาหกิจ และราชการ

ศ.ดร.วรเวศม์เผยว่า ในสถานการณ์โควิด-19 ที่ธุรกิจภาคท่องเที่ยว นวดสปา โรงแรม ค้าปลีก เป็นผู้ขายแพ้ ขณะที่วิดีโอสตรีมมิ่ง โซเชียลมีเดีย ซอปปิงออนไลน์ ฟู้ดเดลิเวอรี่ อาหารสำเร็จรูป ยา ประกันชีวิต เป็นผู้ชนะนี้แสดงว่ากลุ่มผู้สูงอายุซึ่งไม่เก่งเรื่องดิจิทัล

จะสอดแทรกมีงานมีรายได้ในสถานการณ์โควิด-19 ยาก ส่วนตัวจึงอยากให้ทุกภาคส่วนช่วยส่งเสริมการจ้างงานผู้สูงอายุ เน้นการจ้างงานให้แรงงานที่เกษียณอายุให้ได้ทำงานต่อเนื่อง ควบคู่กับมาตรการส่งเสริมสุขภาพคนในองค์กร เช่น เว็กริโอฟิบาลานซ์ สวัสดิการเพื่อดูแลกายและจิตพนักงาน เพื่อให้คนในองค์กรมีสุขภาพพร้อมทำงานหลังเกษียณ รวมถึงมีมาตรการส่งเสริมต่างๆ เช่น มาตรการลดหย่อนภาษีการจ้างงานผู้สูงอายุ การอัปสเกล

รีสกีลให้แรงงานสูงอายุ สามารถทำงานต่อไปได้

ภายในงานมีนักวิชาการ เอ็นจีโอที่เกี่ยวข้องร่วมแสดงความคิดเห็น สรุปเป็น 3 ส่วน คือ ตัวผู้สูงอายุเอง ต้องมีทักษะเรียนรู้ตลอดชีวิต สำคัญคือการเรียนรู้ดิจิทัล เพื่อสามารถสื่อสารและทำงานทางไกลในสถานการณ์โควิด-19 ระบาดได้ ขณะที่สถานประกอบการและองค์กรเองต้องมีมาตรการดูแลคนในองค์กรเพื่อส่งเสริมสุขภาพดี ควบคู่การอัปสกีล รีสกีล และมีมาตรการจ้างงานต่อเนื่อง แม้อาจลดชั่วโมงการทำงานและค่าตอบแทนก็ตาม และภาครัฐที่ดูแลระดับนโยบาย ควรส่งเสริมและจูงใจให้สถานประกอบการจ้างงานผู้สูงอายุมากขึ้น อย่างการเพิ่มเพดานรายได้ จ้างงานผู้สูงอายุที่สามารถลดหย่อนภาษีได้ จากปัจจุบันกำหนดจ้างงานไม่เกิน 15,000 ต่อเดือน รวมถึงการดูแลผู้สูงอายุที่ทำงานส่วนตัว ซึ่งเป็นผู้สูงอายุที่ทำงานส่วนใหญ่ให้สามารถดำเนินกิจการต่อไปได้ และแรงงาน

นอกระบบทั้งก่อนและระหว่างเป็นผู้สูงอายุ ซึ่งปัจจุบันยังไม่มีการดูแลและมาตรการมาดูแลส่งเสริมเลย

อย่าง **อภิชาติ การุณกรสกุล** ประธานมูลนิธินวัตกรรมทางสังคม เสนอให้มีหลักประกันจ้างงานผู้สูงอายุ ด้วยการถอดแบบจ้างงานคนพิการ คือมีการกำหนดในกฎหมายชัดเจน ว่าต้องจ้างผู้สูงอายุเท่าไรต่อแรงงานทั่วไป หากไม่จ้างก็ส่งเงินเข้ากองทุน เพื่อเอาเงินไปส่งเสริมผู้สูงอายุมีงานทำอีกที แม้การขับเคลื่อนกฎหมายคนพิการ อาจไม่ทำให้เกิดการจ้างงานคนพิการอย่างแท้จริงสักเท่าไร แต่ก็ดีกว่าไม่มีหลักประกันอะไรเลย หากมีกฎหมายกำหนดชัดเจน และเสริมด้วยกลไกคอยขับเคลื่อนอยู่ตลอด ก็น่าจะไปได้

วงเสวนาฝากทุกคนปรับความคิดใหม่ “เกษียณอายุ ไม่ใช่การหยุดทำงาน เป็นเพียงการหยุดจ้าง เพราะการทำงาน ต้องทำตลอดชีวิต ถ้ายังไหว” ก็จะทำให้การจ้างงานผู้สูงอายุเป็นไปได้อีกมากขึ้น